

Sygn. akt VI Gz 116/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Bartczak – Sobierajska (spr.)

Sędziowie SO Marek Lewandowski, SO Joanna Rusińska

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2016 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. w C.

przeciwko M. S. (1) i M. S. (2)

o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu

na skutek zażalenia dłużników na postanowienie Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt V GCo 114/16

postanawia:

1. oddalić zażalenie,
2. oddalić wniosek dłużników o udzielenie zabezpieczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Marek Lewandowski Małgorzata Bartczak – Sobierajska Joanna Rusińska

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Toruniu nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 2 stycznia 2016 r. sporządzonemu przed notariuszem A. N. prowadzącą Kancelarię Notarialną w M. przy ulicy (...), Rep. A numer 1 z 2016 roku przeciwko dłużnikom M. S. (1) i M. S. (2) co do solidarnego obowiązku zapłaty kwoty 330.000,00 zł na rzecz (...) Spółka z o.o. z siedzibą w C. oraz zasądził od dłużników na rzecz wierzyciela kwotę 187,00 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego.

W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że w dniu 2 stycznia 2016 r. doszło do sporządzenia aktu notarialnego, na mocy którego M. S. oraz M. S. (2) jako poręczyciel poddali się na rzecz wnioskodawcy (...) spółki z o.o. w C. egzekucji wprost z aktu w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. do kwoty 430.000 zł, wynikającej z opisanej w paragrafie 1 w/w aktu notarialnego umowy sprzedaży, zawartej w dniu 31.12.2015 r. Zgodnie z umową powyższa kwota miała zostać zapłacona w dwóch ratach: 100.000,00 zł do dnia 4.01.2016 r. i 330.000,00 do dnia 4.03.2016 r. Wykonanie powyższego obowiązku zapłaty zostało uzależnione od wystąpienia zdarzeń szczegółowo opisanych w § 2 pkt 1-5 oraz § 3 pkt 1-5 aktu notarialnego. Przy czym wnioskodawca będzie mógł wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności do dnia 4.05.2016 r., jeżeli dłużnicy nie dokonają zapłaty ustalonej ceny.

W dniu 3.01.2016 r. M. S. (1) dokonał zapłaty kwoty 100.000 zł. Pozostała kwota nie została uiszczona. Wobec tego, w dniu 31.03.2016 r. (...) spółka z o. o. w C. złożyła oświadczenie w formie aktu notarialnego, iż wystąpiły wszystkie zdarzenia opisane w akcie notarialnym z dnia 2.01.2016 r. w § 2 pkt 1-5 oraz § 3 pkt 1-5.

Sąd pierwszej instancji powołał art. 777 § 1 k.p.c., zgodnie z którym tytułami egzekucyjnymi są:

1)orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem;

1¹) orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu,

3)inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej;

4)akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie;

5) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności;

6) akt notarialny określony w pkt 4 lub 5, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi.

W niniejszej sprawie wierzyciel przedłożył akt notarialny, w którym dłużnicy M. S. (1) i M. S. (2) poddali się egzekucji w zakresie zapłaty ceny wynikającej z zawartej w dniu 31.12.2015 r. umowy sprzedaży. W akcie notarialnym określono termin do wystąpienia o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności. Wierzyciel przedstawił również pisemne wezwanie dłużników do zapłaty pozostałej ceny oraz oświadczenie o wystąpieniu wszystkich zdarzeń, od których uzależniono obowiązek poddania się egzekucji. Zostały zatem spełnione warunki opisane w art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c.

Dłużnicy zaskarżyli powyższe postanowienie w całości. W zażaleniu skarżący zarzucili Sądowi Rejonowemu naruszenie prawa procesowego, w szczególności przepisu art. 786 § 1 k.p.c. poprzez nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którego wykonanie – zdaniem skarżących – zależy od zdarzenia, jakie winien udowodnić wierzyciel, bez należytego dowodu, jedynie w oparciu o gołosłowne oświadczenie tego wierzyciela. W ocenie skarżących wierzyciel nie wykazał dowodami, których wymaga prawo, że zobowiązanie istnieje.

W związku z powyższym, skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zasądzenie od wierzyciela solidarnie na rzecz dłużników kosztów postępowania oraz o udzielenie zabezpieczenia i zawieszenie postępowania egzekucyjnego wszczętego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy D. W. (Km 5399/16).

W uzasadnieniu zażalenia dłużnicy podnieśli m.in., że oświadczenie o poddaniu się egzekucji złożone 2 stycznia 2016 r. przed notariuszem A. N., rp. A Nr 1 z 2016 roku wynikało z faktu zawarcia umowy sprzedaży mienia ruchomego – wyposażenia sanatorium, obowiązku jego wydania przez wierzyciela, a także przeniesienia kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Ponadto skarżący wskazali, iż nie został spełniony przez wierzyciela warunek wydania „obiekту” w tym sensie, że dłużnicy weszli w posiadanie nieruchomości, lecz nie wydano im ruchomości, oraz że wierzyciel składając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności posłużył się fałszywym oświadczeniem z dnia 31 marca 2016 r. Podnieśli jednocześnie, iż wierzyciel dokonał względem skarżących potrącenia wierzytelności, umarzając niezapłaconą resztę zobowiązania w kwocie 330.000,00 zł i wzywając dłużników do zapłaty kwoty 7.302 zł.

W piśmie z dnia 8 czerwca 2016 r. skarżący potrzymali w całości zażalenie z dnia 25 maja 2016 r., przedkładając w załączeniu odpis zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. przez osoby reprezentujące spółkę (...) sp. z o.o. w C..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury oraz doktryny, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, kontrola dokonywana w postępowaniu klauzulowym przeprowadzana jest w ograniczonym zakresie. Sąd nie może dokonywać oceny istnienia i zasadności roszczenia wierzyciela, ani obowiązku dłużnika stwierdzonego w tytule egzekucyjnym. Wykluczone jest również badanie materialnoprawnych zdarzeń powstałych po wydaniu tytułu egzekucyjnego, które mogły mieć wpływ na istnienie roszczenia lub jego zakres. Stanowisko powyższe znajduje odzwierciedlenie, m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11 października 2012 r., sygn. akt I ACz 1603/12, zgodnie z którym postępowanie klauzulowe charakteryzuje ograniczony zakres kognicji sądu. Dłużnik w zażaleniu na postanowienie nadające klauzulę wykonalności może podnosić tylko zarzuty przeciwko formalnym warunkom nadania klauzuli wykonalności, a sam tytuł wykonawczy może zwalczać tylko w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego – art. 840 i nast. k.p.c. (Lex Nr 1220596).

W tym samym kierunku wypowiedział się Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 2 października 2012 r., wskazując, iż w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności sąd ogranicza się jedynie do badania tego, czy dokument, któremu ma nadać klauzulę, odpowiada warunkom formalnym tytułu egzekucyjnego oraz czy zachodzą okoliczności faktyczne uzasadniające ujawnienie w klauzuli wzmianek przewidzianych w art. 788 – 794 k.p.c. W postępowaniu tym sąd nie może wnikać, ani w treść tytułu egzekucyjnego, ani też kwestionować istnienia uprawnienia wierzyciela lub obowiązku dłużnika (sygn. akt I ACz 1711/12, Lex Nr 1223508; podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 29 marca 2012 r., sygn. akt I ACz 404/12, Lex nr 1130080 oraz Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 29 marca 2012 r., sygn. akt I ACz 503/12).

Powołane wyżej stanowisko w pełni koreluje z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2008 r., sygn. akt III CZP 155/07, zgodnie z którą w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji, nie jest dopuszczalna ocena ważności czynności prawnej, o co wnosił w zażaleniu pełnomocnik skarżących. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał m.in., iż w postępowaniu klauzulowym dotyczącym aktu notarialnego sąd dokonuje oceny, czy został on sporządzony zgodnie z wymaganiami art. 92 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.) i czy uzyskał moc dokumentu urzędowego. Pominięcie formy aktu notarialnego lub naruszenie jego istotnych elementów powoduje, że poddanie się egzekucji nie wywiera skutków prawnych, tj. tytuł egzekucyjny nie powstaje, Sąd powinien także ocenić, czy akt notarialny zawiera sprecyzowane zobowiązanie do zapłaty sumy pieniężnej lub do uiszczenia ilościowo oznaczonych rzeczy zamiennych lub obowiązek wydania rzeczy. Koniecznym elementem poddania się egzekucji w akcie notarialnym jest określenie podstawy prawnej i przedmiotu świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1975 r., III CRN 368/74, OSNCP 1976, nr 4, poz. 86). W omawianym postępowaniu sąd ustala jedynie, czy tytuł prawny został wskazany, nie bada natomiast jego treści, ani jego istnienia. Sąd bada także, czy spełniony został określony w akcie notarialnym termin spełnienia świadczenia. (...) Mając na względzie zakres kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym należy dojść do wniosku, że dłużnik – zwalczając postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności – może kwestionować w drodze zażalenia (art. 795 § 1 k.p.c.) wyłącznie formalne przesłanki jej nadania; kontrola sądu nie może zmierzać do oceny zasadności lub istnienia obowiązku objętego treścią tytułu egzekucyjnego. (...) Środkiem obrony dłużnika przed egzekucją opartą na akcie notarialnym jest powództwo opozycyjne (art. 840 k.p.c.); wtedy po raz pierwszy może dojść do zbadania oświadczenia o poddaniu się egzekucji pod kątem jego zgodności z prawem materialnym. Podstawą tego powództwa jest nieważność, wzruszalność lub bezskuteczność oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Nawet zarzut dłużnika, że obowiązek świadczenia w ogóle nie powstał, wobec czego roszczenie wskazane w akcie notarialnym jest bezzasadne, podlega rozpoznaniu w postępowaniu wszczętym przez powództwo przeciwegzekucyjne. Wyłączenie zatem możliwości oceniania materialnoprawnej skuteczności czynności prawnej w ramach postępowania klauzulowego nie oznacza pozbawienia strony możliwości ochrony jej praw. Orzeczenie wydane w wyniku wytoczenia powództwa określonego w art. 840 k.p.c. ma charakter prawokształtujący, tj. powodujący powstanie, ustanie lub zmianę stosunku prawnego (zob. uchwała SN z dnia 7 marca 2008 r., sygn. akt III CZP 155/07, Lex Nr 348087).

Reasumując, w zażaleniu na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, w tym aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, nie jest dopuszczalna obrona merytoryczna dłużnika. Obrona merytoryczna polegająca na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji wyraża się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego. Innymi słowy, zarzut roszczenia objętego tytułem egzekucyjnym, w tym aktem notarialnym, w którym dłużnik poddał się egzekucji, może być podstawą zwalczania tytułu wykonawczego jedynie w powództwie opozycyjnym z art. 840 k.p.c., a nie w zażaleniu na postanowienie o nadaniu mu klauzuli wykonalności.

Z tych względów zażalenie jako bezzasadne należało oddalić w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Wobec bezzasadności zażalenia, należało także oddalić wnioszek dłużników o udzielenie zabezpieczenia przez zawieszenia postępowania egzekucyjnego.

Marek Lewandowski Małgorzata Bartczak – Sobierajska Joanna Rusińska

(...)

Z.

1. (...)

2. (...):

- (...),

3. (...)

T. 26.08.2016 r.